

Probleemvestluse kava

Õpetaja - õpilase vaheline vestlus

Vestluse eesmärk on last mõista ja toetada.

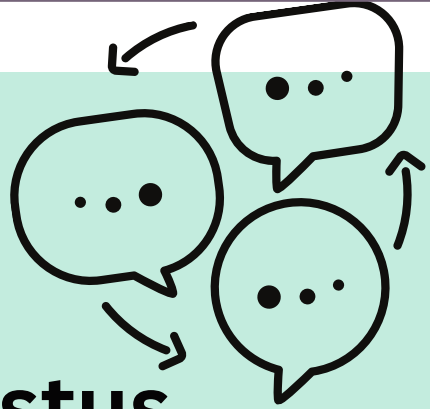
Koos püütakse leida lahendusi, võttes arvesse lapse tundeid ja kogemusi.

Kasuta avatud küsimusi, mis aitavad lapsel end paremini mõista ja väljendada.

Ära alusta vestlust kohe pärast olukorda – oota, kuni laps on rahunenud.

Välgi domineerimist – eesmärk on mõista ja kuulata.

1

Ettevalmistus enne vestlust

- **Määra vestluse eesmärk.**
- **Kogu infot** (õpioskused, hinded, vaatlused).
- **Mõtle läbi**, mis peaks vestluse tulemusel muutuma.
- **Kaardista** faktid.
- **Loo rahulik ja turvaline keskkond.**

2

Vestluse alustamine ja usaldusliku õhkkonna loomine

- **Tervita soojalt**, selgita vestluse eesmärki.
- Näita, et Sinu soov on **mõista**, mitte karistada.
- **Peegelda**: “Näen, et Sa tunned ennast ...”
- Rõhuta koostööd: “Leiame koos lahenduse.”
- **Välgi hinnangute andmist ja sildistamist.**

3

Probleemi kaardistamine koos õpilasega

Küsi avatud küsimusi:

- ”Mis Sa arvad, mis mind muretsema paneb?”
- “Mis Sind täna nii tundma pani?”
- ”Kuidas Sina seda olukorda näed?”

Kirjelda olukorda neutraalselt

- “Olen märganud, et viimasel ajal oled sageli hilineanud/ hajevil...”
- Tunnusta lapse mõtteid ja tundeid.

4

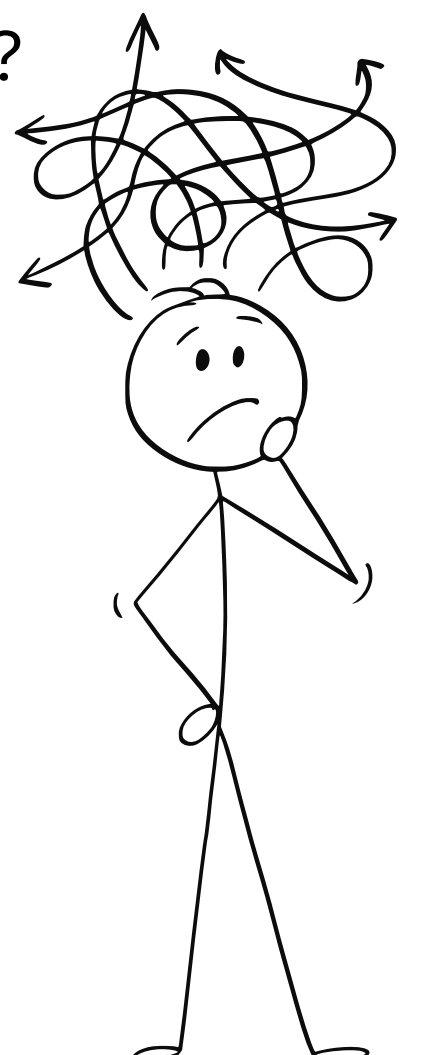
Probleemi mõjude analüüs ja sõnastamine

Arutlege koos:

- Kuidas selline käitumine mõjutab õpilast ennast, tema kaaslast ja õpetajat?
- Kelle poole saab laps raskel hetkedel pöörduda?

Küsi:

- “Kuidas see Sind mõjutab?”
- “Kuidas Sa ennast praeguses olukorras tunned?”
- “Mida saaksid järgmine kord teistmoodi teha?”
- “Kuidas mina saan Sind toetada?”
- Lase **õpilasel** endal **lahendusi** pakkuda.

5

Eesmärkide seadmine ja kokkulepped

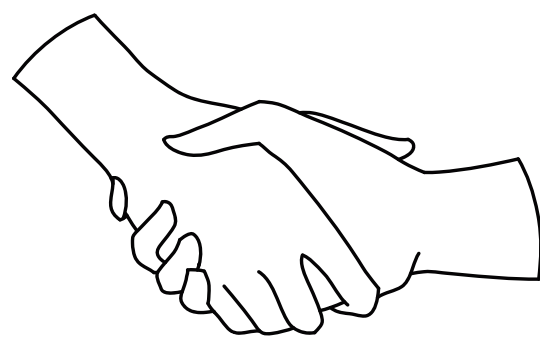
Lase lapsel ennast analüüsida, küsi:

- “Kuidas Sa soovid, et see olukord laheneks?”
- “Milline oleks parim lahendus Sinu jaoks?”
- “Millised võiksid suhted olla, kui kõik on jälle hästi?” (Aita lapsel luua positiivne pilt sellest, kuhu ta tahab liikuda).

Sõnastage koos konkreetne ja realistlik kokkulepe:

6

Vestluse lõpetamine

- **Tunnusta õpilast**, et ta oli valmis osalema ja mõtteid jagama (“Mul on väga hea meel, et Sa täna tulid ja oled valmis arutama. See näitab, et Sa hoolid sellest, kuidas olukord laheneb.”)
- Too välja positiivne.
- **Korda üle kokkulepped.**
- **Paku välja uus kohtumine.**

- **Arutle lapsega vanemate kaasamise teemal.** (“Kas Sa oleksid nõus, et räägime ka Sinu vanematega? Nad tahaksid kindlasti teada, kuidas Sa pingutad ja millised on meie kokkulepped. See annaks ka neile võimaluse sind toetada.”)

7

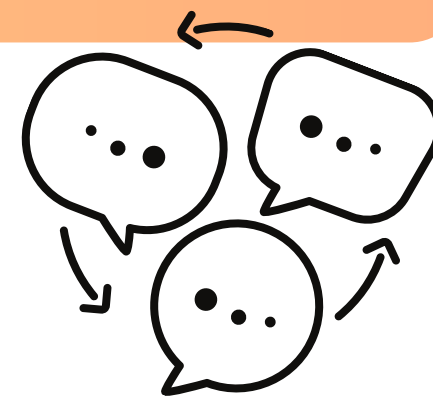
Pärast vestlust

- Tee vajadusel märkmeid ja jaga infot vastavalt kooli kodukorrale.
- **Jälgi kokkulepetest** kinnipidamist ja anna tagasisidet.
- Vajadusel kaasa tugispetsialistid ja lapsevanemad.
- **Toeta** lapse eneseanalüüsi.
- **Tunnusta ja märka** õpilase positiivseid muutusi ja edusamme. See aitab tugevdada soovitud käitumist ja suurendada õpilase motivatsiooni.

Probleemvestluse kava õpilasele

Vestluse eesmärk on Sind mõista ja toetada.

Leiame koos lahendusi, arvestame Sinu tunnete ja kogemustega.

1 Vestluse alustamine

- Räägime, miks me täna kohtume.
- Otsime koos lahendusi.

2 Probleemi kaardistamine

Arutelu

“Mis Sa arvad, mis mind muretsema paneb?”

- „Mis Sind täna nii tundma pani?”
- “Kuidas Sina seda olukorda näed?”

Olukorra kirjeldamine

- Räägi oma lugu. Mis juhtus?

3 Keda ja kuidas juhtunu mõjutab?

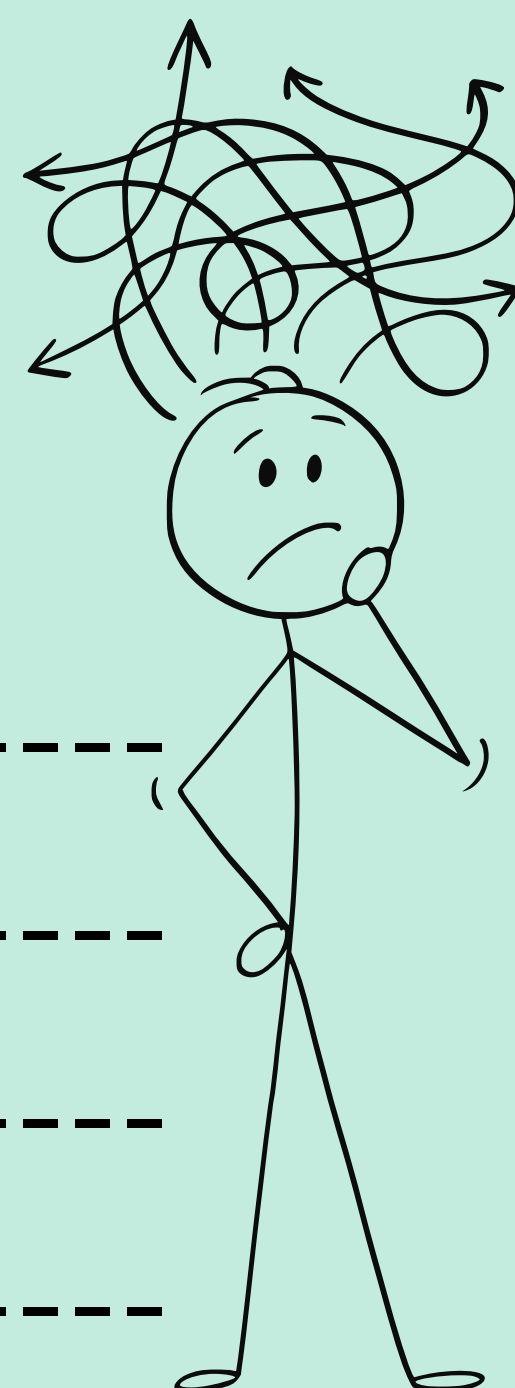
- “Kuidas selline käitumine mõjutab Sind ja teisi?”
- “Kuidas Sa ennast tekkinud olukorras tunned?”
- “Mida saaksid järgmisel korral teistmoodi teha?”
- “Kuidas kool saab Sind toetada?”

4 Eesmärgid ja kokkulepped

Analüüsi ennast ja mõtle:

- Kuidas Sa soovid, et see olukord laheneks?
- Mida Sina saad teha, et asi paremaks läheks?
- Milline oleks Sinu jaoks parim lahendus?
- Millised võiksid suhted olla, kui kõik on jälle hästi?

Sõnasta konkreetne ja päriselt tehtav kokkulepe:

Juhend probleemvestluse kava kasutamiseks

1 Tutvu kava sisuga. Enne vestluse algust tutvu põhjalikult õpilasele mõeldud kava ja õpetaja kava punktidega. Kava on loodud eesmärgiga suunata vestluse läbiviimist, seega on oluline mõista iga sammu eesmärki ja ülesehitust.

2 Jälgi kava järjekorda. Probleemvestluse kava on üles ehitatud kindlas järjekorras, mille järgimine aitab vestluse loogiliselt ja eesmärgipäraselt kulgeda. Kava punktid tuleb läbida järjest, et vestlus oleks sujuv ja konstruktiivne.

3 Kasuta õpilase kava vestluses. Õpilase kava võiks olla vestluse ajal õpilase käes, soovitatavalt paberkandjal. See aitab õpilasel järgida vestluse kulgu, mõista arutluse etappe ja olla aktiivne osaleja. Õpilase kava aitab tal olla teadlik sellest, kus vestlus parasjagu on ja seeläbi ka oma mõtetes ja vastustes fokusseeritum.

4 Tugevda õpilase osalust. Kava on loodud selleks, et õpilane saaks selgelt jälgida oma mõtteid ja panustada lahenduste leidmisse. Iga vestluse osa toetab õpilast arusaamises, kuidas ta saab oma käitumist analüüsida ja lahendusi välja töötada. Kava annab õpilasele võimaluse mõelda läbi oma tegevuse mõjud ja kokkulepped, mis aitavad olukorda parandada.

5 Jälgi kava punktide täitmist ja loo järjepidevus. Pärast vestlust tuleks kindlaks teha, kas kokkulepped on arusaadavad ja kas õpilane on valmis neid ellu viima. Kava ülesanne ei ole ainult probleemide arutamine, vaid ka konkreetsete sammude määramine, millele õpilane ja õpetaja järgmisena keskenduvad. Kontrollige, kas õpilane on valmis tagasisidet andma ja vajadusel kava täiendama.

6 Koosta täiendavaid tegevusi, kui vajalik. Kui vestlus lõpeb ja kokkulepped on saavutatud, kontrollige õpilase kava täitmist. Kui kokkulepped ei ole täidetud, tuleb määrata uusi toetavaid meetmeid/kohtumisi, et aidata õpilasel kokkuleppeid ellu viia.

Juhendajad: Riin Seema ja Arno Baltin

Koostasid: Melanie Talirand, Liis Osipov, Siret Tobber, Polina Mahhova, Önnela Saksladu

Kasutatud allikad:

Kottler, A., & Kottler, E. (2015). Counselling skills for teachers. US. NY: First Skyhorse Publishing.

Rogers, B. (2008). Taasleitud käitumine. Kirjastus Tartu Ülikool

Tropp, K. (2010). Nõustamine ja konsulteerimine laste arengu toetamisel. Kogumikus. R. Lippin.

Abimaterjal õppenõustamiskeskustele. Tartu: Tartu Ülikool